

Regulace pojistného trhu

Pojistný trh – přednáška, 8.11.06

Struktura přednášky

- A/ Regulace v pojišťovnictví-její specifika
- B/Dohled nad pojistným trhem
- C/ Výzvy pro Dozor nad pojišťovnictvím

Pojišťovnictví-jeho specifika a regulace(A)

- Nabídka pojištění a zajištění
- Zvláštností nabídky ani v rozvinuté tržní ekonomice není dostatečným samoregulačním mechanismem
- Regulace je v zájmu pojištěných a pojistníků, ale i pro pojišťovny
- Z těchto důvodů vyplývá nutnost regulace pojistného trhu
- Regulace znamená usměrňování hospodářské činnosti soukromého sektoru státem

Regulace pojistného trhu- nástroje

- Regulace pojistného trhu vykonává stát
- Zákony a jiné legislativní úpravy a předpisy
- Určuje úřad, dozor nebo orgán regulace
- Hlavní úkol regulace je ochrana práv a zájmů klientů
- Ve vyspělých ekonomikách vykonává regulaci buď ministerstvo, nebo samostatný, resp. nezávislý úřad

Pojistný trh-regulace

- Regulace, resp.dozor podléhá buď některému ministerstvu,nebo ho vykonává samostatný často i nezávislý úřad
- Dozor podléhá některému z ministrů nebo přímo vládě,či parlamentu

Činnosti vykonávané dozorem- obecně

- Regulace je realizovaná zpravidla dozorem(úřadem atd..),který vykonává několik činnosti:
 - Povolovací činnost
 - Kontrolní činnost
 - Legislativní činnost
 - Ostatní činnosti

Povolovací činnost

- uděluje povolení k činnosti pojišťovacím subjektům (licence či koncese)
- pojišťovacím subjektem tzn.komerčním pojišťovnám zajišťovnám, dalším subjektům

Kontrolní činnost

- rozumí se kontrola a dodržování zákonů, jiných právních norem (zákon o pojišťovnictví, opatření vydávaných orgánem dozoru,)
- kontrola předmětu vykonávané činnosti, jestli je v souladu s uděleným povolením
- kontrola zásad hospodaření pojišťoven
- kontrola tvorby pojistných (technických) rezerv
- kontrola použití technických rezerv, finančního umístění aktiv a solventnosti
- a jiné druhy kontrol.

Legislativní činnost

- zahrnuje přípravu návrhu právních předpisů upravujících pojištění a pojistný trh
- aktivní účast v připomínkovém řízení v legislativním procesu tvorby i jiných předpisů

Ostatní činnosti

- poradenské a konzultační služby
komerčním pojišťovnám
- konzultační služby jiným
podnikatelským subjektům

Dozor nad pojistným trhem

- spolupracuje z pravidla s mezinárodními organizacemi
- s orgány dozoru jiných ekonomik
- s organizacemi působícími v oblasti pojišťovnictví a pojistného trhu
- je oprávněn kdykoli provést přímo v obchodních a provozních prostorách pojišťoven kontrolu a požadovat informace a vysvětlení ke sporným otázkám

Opatření dozoru

- Zákon zpravidla umožňuje řešení nesrovnalostí použitím těchto opatření:
 - uložit opatření k odstranění nedostatků,
 - nařídit vytvoření ozdravného plánu,
 - zavést v pojišťovně nucenou správu,
 - pozastavit pojišťovně oprávnění k pojišťovací činnosti,
 - uložit pokutu,
 - odejmout povolení k pojišťovací resp.zajišťovací činnosti a jiné

Dohled nad pojistným trhem(obecně)(B)

- . Stát reguluje pojišťovnictví a pojistné vztahy prostřednictvím zákonů a jiných legislativních úprav
 - regulaci v pojišťovnictví vykonává zpravidla orgán státní správy, označuje se jako státní dozor v pojišťovnictví, úřad dozoru nad pojišťovnictvím nebo dohled v pojišťovnictví,
 - kontroluje dodržování zákona o pojišťovnictví a dalších právních předpisů
 - vydává povolení pro výkon pojišťovací činnosti a vykonává kontrolní a jiné činnosti
 - navrhuje právní normy v oblasti pojišťovnictví
 - hlavní úkol je především ochrana oprávněných zájmů pojištěných.

Dohled nad pojistným trhem- současnost I.

- Vykonává:
 - povolovací činnost, tj. provozování pojišťovací nebo zajišťovací činnosti
 - povolení se uděluje subjektům, které chtějí působit v oblasti pojišťovnictví dle pojistných odvětví uvedených v zákoně
 - také kontrolní činnost, tj. dodržování právních předpisů v pojišťovnictví a kontrola solventnosti pojistitelů.

Dohled nad pojistným trhem- současnost II

- **V ČR od 1.4.2006 vykonává ČNB na základe zákona č.57/2006 Sb.o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem**
- **Za rok 2006 a dále již ČNB bude vypracovávat a předkládat Poslanecké sněmovně, Senátu a vládě zprávu o výkonu dohledu nad finančním trhem, včetně dohledu nad pojistným trhem**

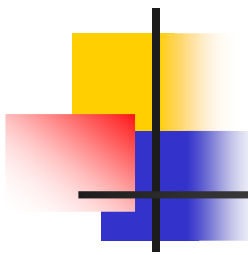
Dohled nad pojistným trhem- současnost III.

- odpovědnost za přípravu zákonů v oblasti finančního trhu má MF ČR
- dosud byly zákony z oblasti bankovníctví připravované ČNB
- prováděcí právní předpisy pro oblast finančního trhu vydává ČNB
- v této oblasti bude expertní spolupráce mezi MF ČR a ČNB

ČNB-bankovní rada v r.2006

- V bankovní radě vykonává viceguvernér Luděk Niedermayer funkce řídicího sekce 550-a to je sekce regulace a dohled nad pojišťovny
- Ředitelem této sekce je Karel Gabrhel, který konkrétně řídí výkon regulace a dohledu nad pojišťovny

Sekce regulace a dohledu nad pojišťovnami (má č.550)

- její činnosti přímo podléhají bankovní radě
- vykonává dohled nad pojišťovnami
- má tři odbory:
 - 551 Odbor regulace pojišťovnictví
 - 552 Odbor dohledu
 - 553 odbor licenční

Dohled nad pojistným trhem I. (historie a činnosti)

- **Vykonával v ČR v roce 2005 jako státní dozor v pojišťovnictví**
- **Úřad dozoru jako organizační složka MF**
- **K 1.1.2005 zaměstnával 72 pracovníku,**
- **K 31.12.2005 se počet snížil na 42 pracovníků**

- **Zpráva o dohledu nad pojistným trhem v roce 2005 vydala ji již ČNB a obsahuje:**

Dohled nad pojistným trhem

II.

-- a obsahuje:

- 1. Legislativní a metodickou činnost
- 2. Povolovací, schvalovací a notifikační činnost
- 3. Kontrolní činnost
- 4. registrační činnost
- 5. Činnosti v rámci Evropské unie
- 6. Ostatní činnosti.

1. Legislativní a metodická činnost

- Návrhy právních předpisů
- Připomínkové řízení v legislativě
- Poradenská a konzultační činnost
- V roce 2005 byla legislativní činnost zaměřená na přípravu integrace
- V roce 2005 došlo k výraznější úpravě struktury výkazů pro rok 2006

2. Povolovací činnost /obecně/

- Obsahuje a vyžaduje od podnikatelského subjektu
 - obchodní plán
 - zaměření pojištění dle pojistných odvětví
 - základní kapitál
 - odbornou způsobilost managementu

2.1 Tyto činnosti v r.2005

- Byli vydaný nové povolení pro dvě pojišťovny
- Rozšíření stávajících povolení ,MF udělilo povolení k rozšíření pojišťovací činnosti pro 4 pojišťovny
- Odnětí povolení v roce 2005 v celém rozsahu u dvou pojišťoven a u jedné částečně

2.2 Schvalovací činnost v roce 2005

- MF posuzovalo a schválilo :
 - Změny osob v orgánech pojišťovny nebo zajišťovny,
 - Změny v účastech na vlastnických právech,
 - Převod pojistného kmene
 - Skladbu finančního umístnění

2.3 Notifikační činnost v roce 2005

- Souvisí s povinností pojišťoven z jiných členských států pro provoz pojišťovací činnosti na území ČR
 - základem je povolení, které získali v state jejich sídla a platí pro území celého EHP
 - obdobně mohou tuzemské pojišťovny rozšířit svoji činnost na území jiného členského státu
 - MF notifikovalo 328 pojišťoven a poboček z jiných členských států (na základě tzv. jednotného pasu)

3. Kontrolní činnost

- Kontrola dodržování zákonů
- Kontrola tvorby a použití rezerv
- Kontrola investičních aktivit
- Kontrola solventnosti

Kontrolní činnost v r.2005 I.

probíhala jako:

- Kontrola na „dálku“ byla zaměřená na:
--solventnost, tvorbu a výši TR, rozsahu a skladbě finančního umístění aktiv, rozvahy, výkazu zisku a ztráty, hodnocení ukazatelů ŽP a NP, pojištění odpovědnosti z provozu vozidla a jiným

Kontrolní činnost v r.2005 II.

- Kontrola „na místě“ byla vykonaná ve 20 pojišťovnách, a byla zaměřená na:
 - dodržování ustanovení zákona o pojišťovnictví, celkové hospodaření pojišťoven ,dodržování ustanovení zákona č.563/1991 Sb.,o účetnictví pojišťoven na způsob tvorby a použití TR a finančního umístnění aktiv,podle vyhlášky č.303/2004 Sb.

4.Registrační činnost v r.2005

I.

- Dozor vede registre odpovědných pojistných matematiků (OPM),koncem roka registroval 53 OPM
- Zprostředkovatelů pojištění,dle zákona č.38/2004 Sb.,a to fyzických i právnických osob,počet registrací koncem roku celkem bylo 35335, z toho fyzických osob 33402,a právnických 1933

4.Registrační činnost v r.2005

II.

- Pojišťovacích zprostředkovatelů z jiných zemí
- Registr zprostředkovatelů z ČR , kteří mají úmysl vykonávat zprostředkovatelskou činnost na území členských států bylo 2440

5. Činnosti v rámci Evropské unie

- Až v říjnu 2005 byl Úřad zapojen do činnosti výboru třetí úrovně a účastnili se 7 zasedání
- Účastnili se i zasedání pracovních skupin pro Solventnost II
- Mali zastoupení i v pracovní skupině pro dohled nad pojišťovnamy a v příslušné skupině i pro zprostředkovatele

6. Ostatní činnosti

- Účast na Konferenci evropských dozorových orgánů, tzv. Pan-evropská konference, byl to 18 ročník a konal se v Praze. Konference se zúčastnilo 60 zahraničních účastníků z 28 zemí
- Témata diskutovaná na Konferenci byly:
 - změny na evropském pojistném trhu po rozšíření EU, dozor založený na vyhodnocování rizik, role externích auditorů, mezinárodní účetní standardy, výpočty solventnosti a další.

V ČR -historie

- Institut dozoru existoval v pojišťovnictví na území ČR již od roku 1888 (byl zřízen pojišťovacím regulativem=je to usměrňující, regulující činitel, směrnice, předpis, pravidlo) a byl zrušen v roce 1953, přičemž jeho obsah zčásti přešel na vedení Státní pojišťovny.
- Dle zákona ČNR č.185/1991 Sb.byl pak ustanoven dozor nad pojišťovnictvím v transformující se ekonomice
- Další změny byly promítnuté i následujících zákonech o pojišťovnictví